

Sygn. akt VIII U 662/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 lutego 2021 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	sędzia (del.) Magdalena Kimel
Protokolant	Justyna Jarzombek

po rozpoznaniu w dniu 19 lutego 2021 r. w Gliwicach

sprawy J. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o zwrot nienależnie pobranego świadczenia

na skutek odwołania J. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 16 kwietnia 2020 r. **nr** (...)

1. zmienia częściowo zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdza, iż J. P. nie pobrała nienależnego świadczenia za okres od 1 marca 2017r.

do 30 kwietnia 2019r. w kwocie 6637,06zł (sześć tysięcy sześćset trzydzieści siedem 06/100 złotych) i nie jest zobowiązana do jego zwrotu;

2. oddala odwołanie w pozostałym zakresie;

3. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na rzecz odwołującej J. P. kwotę 594zł (pięćset dziewięćdziesiąt cztery złote) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) sędzia del. Magdalena Kimel

Sygn. akt VIII U 662/20

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 16 kwietnia 2020 roku r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. działając na podstawie art. 138 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych stwierdził, że ubezpieczona J. P. pobrała nienależne świadczenie za okres od 1 marca 2017 r. do 30 kwietnia 2020 r. w łącznej kwocie 9.8846,35 zł. Jednocześnie organ rentowy zobowiązał ubezpieczoną do zwrotu powyższej kwoty na wskazany numer rachunku bankowego w terminie miesiąca od dnia otrzymania decyzji.

Od powyższej decyzji ubezpieczona wniosła odwołanie, podnosząc że jest uprawniona do emerytury i nie istnieją żadne limity zarobkowania dla osób będących na emeryturze, które przeszły na emeryturę po osiągnięciu wieku emerytalnego. Podniosła również, że organ rentowy nie uzasadnił swojej decyzji.

W odpowiedzi na odwołanie, organ rentowy wniósł o jego oddalenie i podniósł, że ubezpieczona nie powiadomiła organu rentowego o osiąganiu przychodów, bowiem zdaniem ZUS- zgłoszenie wniosku o doliczenie składek z tytułu podlegania ubezpieczeniom społecznym nie jest tożsame z wypełnieniem zobowiązania o powiadomieniu organu rentowego o osiąganych przychodach.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

J. P. urodziła się w dniu (...)

Decyzją z dnia 9 marca 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. przyznał odwołującej J. P. emeryturę od 20 lutego 2015 r. – tj od osiągnięcia wieku emerytalnego.

W dniu 3 lutego 2016 roku do organu rentowego wpłynęło zaświadczenie o dochodach uzyskanych przez odwołującą w okresie od stycznia do grudnia 2015 roku. W dniu 11 lutego 2016 r. odwołująca złożyła wniosek o ponowne ustalenie wysokości świadczenia emerytalnego.

Decyzją z dnia 29 lutego 2016 r. organ rentowy przeliczył emeryturę odwołującej, od dnia 1 lutego 2016 r.

W dniu 18 stycznia 2017 roku do organu rentowego wpłynęło zaświadczenie dla celów emerytalnych, w którym podany został przychód osiągnięty przez odwołującą w 2016 roku. Zaświadczenie zostało wystawione przez O. K. Bank Spółdzielczy w K., w którym wskazano, że odwołująca jest od dnia 4 października 1993 roku zatrudniona w tym zakładzie w wymiarze 1/2 etatu.

W dniu 3 lutego 2017 roku organ rentowy poinformował odwołującą o możliwości ponownego ustalenia wysokości świadczenia poprzez powiększenie świadczenia o kwotę wynikającą z podzielnia składek zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego po dniu ustalenia prawa do emerytury, przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone dla wieku danego ubezpieczonego w dniu złożenia wniosku o przeliczenie wysokości emerytury.

W dniu 22 lutego 2017 roku odwołująca złożyła wniosek o ponowne ustalenie wysokości świadczenia i decyzją z dnia 7 marca 2017 r. organ rentowy przeliczył emeryturę odwołującej od 1 lutego 2017 roku . Ponieważ emerytura wyniosła 882,56 zł i była niższa od najniższej emerytury, organ rentowy podwyższył wysokość emerytury do kwoty najniższej emerytury tj od 20 lutego 2015 r. do 844,45 zł, a od 1 lutego 2017 r. do kwoty 882,56 zł. Od 1 marca 2017 r. podwyższono emeryturę do kwoty emerytury minimalnej tj do 1.000 zł. Odwołująca pouczone została w punkcie VIII, że w przypadku podwyższenia emerytury do kwoty najniższej emerytury należy powiadomić organ rentowy o miesięcznej kwocie osiąganego przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczeń społecznych lub z tytułu służby. Podwyższenie emerytury z FUS do kwoty najniższej emerytury nie przysługuje w przypadku osiągnięcia przychodu w wysokości przekraczającej kwotę tego podwyższenia. Organ rentowy pouczył także odwołującą o obowiązku zwrotu nienależnie pobranych świadczeń.

W dniu 7 lutego 2019 roku do organu rentowego wpłynęło zaświadczenie o wysokości przychodów uzyskanych przez odwołującą w 2018 roku. Zaświadczenie wystawione zostało przez Komendę Wojewódzką Policji w K. z którego wynikało, że odwołującą od 2 stycznia 2018 roku zatrudniona jest na podstawie umowy o pracę na czas określony do dnia 1 kwietnia 2019 roku.

Organ rentowy w piśmie z dnia 12 marca 2019 roku poinformował odwołującą o tym, że wpłynęło zaświadczenie płatnika składek oraz o prawie do złożenia wniosku o ponowne ustalenie wysokości świadczenia.

W dniu 1 kwietnia 2019 roku odwołująca złożyła wniosek o ponowne ustalenie wysokości świadczenia emerytalno – rentowego do którego przedłożyła zaświadczenie o zatrudnieniu od 2 stycznia 2018 roku.

Decyzją z dnia 21 maja 2019 roku organ rentowy przeliczył emeryturę odwołującej od 1 kwietnia 2019 roku. Emerytura podwyższona została do kwoty najniższej emerytury tj 1.100 zł.

W dniu 21 stycznia 2020 roku do organu rentowego wpłynęło zaświadczenie o przychodach uzyskanych przez odwołującą w 2019 roku.

Pismem z dnia 27 stycznia 2020 roku organ rentowy poinformował odwołującą o możliwości złożenia wniosku o przeliczenie emerytury.

W dniu 26 lutego 2020 roku odwołująca złożyła wniosek o ponowne ustalenie wysokości świadczenia emerytalno rentowego.

Decyzją z dnia 2 marca 2020 roku organ rentowy przeliczył emeryturę odwołującej od 1 lutego 2020 roku. Emerytura podwyższona została do kwoty najniższej emerytury.

W dniu 2 marca 2020 roku organ rentowy wezwał odwołującą do dostarczenia zaświadczenia z zakładu pracy potwierdzającego osiągnięcie przychodu za okres od 1 lutego 2017 roku do nadal.

W dniu 16 marca 2020 roku wpłynęło do organu rentowego zaświadczenie zakładu pracy ze wskazaniem wysokości przychodów uzyskanych przez odwołującą w 2017 roku.

Zakłady pracy – płatnicy składek, składali w organie rentowym zaświadczenia o w wysokości przychodów uzyskiwanych przez odwołującą w okresie zatrudnienia.

Zaskarżoną decyzją organ rentowy zobowiązał odwołującą do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia za okres od 1 marca 2017 roku do 30 kwietnia 2020 roku w kwocie 9.846,35 zł. Wysokość świadczenia za okres 1 roku poprzedzającego rok w którym wydano decyzję o zwrocie nienależnie pobranych świadczeń od 01 maja 2019 roku do 30 kwietnia 2020 roku wynosi 3.209,29 zł.

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił w oparciu o akta emerytalne odwołującej oraz zeznania odwołującej J. P. złożone na rozprawie w dniu 19 lutego 2021 r. (k 41 a.s).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonej częściowo zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 138 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2017.1383 j.t), osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu.

W myśl ust. 2 w/w przepisu, za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu ust. 1 uważa się

1) świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania;

2) świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą świadczenia.

Zgodnie z ustępem 3 w/w przepisu za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu ust. 1 uważa się również świadczenia wypłacone z przyczyn niezależnych od organu rentowego osobie innej niż wskazana w decyzji tego organu.

Natomiast ustęp 4 sanowi, że nie można żądać zwrotu kwot nienależnie pobranych świadczeń za okres dłuższy niż 12 miesięcy, jeżeli osoba pobierająca świadczenia zawiadomiła organ rentowy o zajściu okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, a mimo to świadczenia były jej nadal wypłacane, w pozostałych zaś wypadkach - za okres dłuższy niż 3 lata, z zastrzeżeniem ust. 5.

Kwoty nienależnie pobranych świadczeń w związku z osiągnięciem przychodów, o których mowa w art. 104 ust. 1, podlegają zwrotowi za okres nie dłuższy niż 1 rok kalendarzowy poprzedzający rok, w którym wydano decyzję o rozliczeniu świadczenia, jeżeli osoba pobierająca to świadczenie powiadomiła organ rentowy o osiągnięciu przychodu, w pozostałych zaś przypadkach - za okres nie dłuższy niż 3 lata kalendarzowe poprzedzające rok wydania tej decyzji (ustęp 5).

Natomiast po myśli 87 ust 5 ustawy emerytalnej prawo do podwyższenia łącznej kwoty emerytury i okresowej emerytury kapitałowej do wysokości najniższej emerytury nie przysługuje emerytom, którzy osiągają przychód z tytułu działalności o której mowa w art 104 ust 1-4, jeżeli przychód ten przekracza kwotę podwyższenia.

Zgodnie natomiast z art. 104 ust 1 prawo do emerytury lub renty ulega zawieszeniu lub świadczenia te ulegają zmniejszeniu, na zasadach określonych w ust. 3-8 oraz w art. 105, w razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, o której mowa w ust. 2 oraz z tytułu służby wymienionej w art. 6 ust. 1 pkt 4 i 6.

Dla emerytów i rencistów prowadzących pozarolniczą działalność za przychód, o którym mowa w ust. 1, przyjmuje się przychód stanowiący podstawę wymiaru składki na ubezpieczenia społeczne w rozumieniu przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych (ust 1 a).

Za działalność podlegającą obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, o której mowa w ust. 1, uważa się zatrudnienie, służbę lub inną pracę zarobkową albo prowadzenie pozarolniczej działalności, z uwzględnieniem ust. 3. (ust 2)

Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się również do emerytów i rencistów osiągających przychód z tytułu działalności wykonywanej za granicą (ust 3).

W niniejszej sprawie bezsporny był fakt zatrudnienia odwołującej i uzyskiwania przychodów przewyższających kwotę podwyższenia.

Odwołująca w prawidłowy sposób została pouczona o obowiązku informowania organu rentowego o osiąganym przychodzie oraz braku prawa do podwyższenia emerytury do wysokości najniższej emerytury w przypadku osiągnięcia przychodów w wysokości przekraczającej kwotę tego podwyższenia.

Nie można natomiast zgodzić się z organem rentowym, że tego obowiązku odwołująca nie realizowała. Po przyznaniu odwołującej prawa do emerytury do organu rentowego wpływały zaświadczenia wystawiane przez pracodawcę w których wskazywano kwoty uzyskanych przez odwołującą przychodów z tytułu zatrudnienia, dodatkowo odwołująca składała wnioski o doliczenie składek z tytułu podlegania ubezpieczeniem społecznym do którego również dołączała zaświadczenie pracodawcy. Obowiązek poinformowania organu rentowego o osiąganym przychodzie został zatem zrealizowany, a stanowisko organu rentowego jest niezrozumiałe.

Należy wskazać, że wprowadzie zaświadczenie o przychodach za rok 2017 wpłynęło do organu rentowego dopiero w 2020 roku, niemniej jednak organ rentowy winien wezwać odwołującą do przedłożenia zaświadczenia obejmującego ten okres, albowiem posiadał informację o tym, że odwołująca pozostaje w zatrudnieniu, do organu rentowego wpływały regularnie zaświadczenia o uzyskiwanych przychodach we wcześniejszym okresie, obowiązek informacyjny organ realizował również pouczając odwołującą o prawie do złożenia wniosku o ponowne ustalenie wysokości świadczenia.

Zgodnie z treścią art. 9 k.p.a organy administracji publicznej są obowiązane do należytego i wyczerpującego informowania stron o okolicznościach faktycznych i prawnych, które mogą mieć wpływ na ustalenie ich praw i obowiązków będących przedmiotem postępowania administracyjnego. Organy czuwają nad tym, aby strony i inne osoby uczestniczące w postępowaniu nie poniosły szkody z powodu niezajomości prawa, i w tym celu udzielają im niezbędnych wyjaśnień i wskazówek.

Ponadto organ rentowy w decyzji z dnia 7 marca 2017 r. dokonał podwyższenia emerytury do kwoty minimalnej, począwszy od 20 lutego 2015 r., mimo że posiadał informację o przychodach uzyskiwanych przez odwołującą w tym okresie. Odwołująca zawiadomiła zatem organ rentowy o wysokości przychodów (zaświadczenia obejmujące lata 2015 i 2016 złożone przed wydaniem decyzji), a organ rentowy dokonał podwyższenia świadczenia do kwoty emerytury minimalnej.

Odwołująca zatem zobowiązana jest do zwrotu świadczenia za okres nie dłuższy niż 1 rok kalendarzowy poprzedzający rok, w którym wydano decyzję o rozliczeniu świadczenia.

Mając na uwadze powyższe, Sąd na podstawie art. 477¹⁴§2 kpc zmienił częściowo zaskarżoną decyzję, a w pozostałym zakresie oddalił odwołanie na podstawie art. 477¹⁴§ 1 k p.c.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c zdanie pierwsze dokonując ich stosunkowego rozdzielenia w związku z § 2 ust 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U z 2015 r. poz 1804 z poz zm.).

(-) sędzia (del) Magdalena Kimel